

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

[§. V. Quàm cerbum Christo morituro fuerit hoc tenebraru[m] trihorium, &
de perseverantiâ usque ad nonam.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

offeras, ut cum una tecum in gaudiis celi videam, A perfectè amem, & quæ externaliter fruar.

Obtenebrente cælo summatum hæ quatuor Christi actiones fuerunt: solens lacrymatio, ardens oratio, inexplicabilis perpessio, tacitura mortis expectatio & ad eam præparatio. Hæ Christi perseverans fuit in cruce patientia usque ad Nonam.

*Horæ ter
tiæ vesti
tim non
stram.*

S. V. Quam oerbum Christo morituro fuerit hoc tenebrarū trihorum, & de perseverantiâ usque ad nonam.

*Landolphus
in vita
Christi, cli
num erant
5475. acer
ta hec, or
tum, maxi
mum fuisse
numerum.*

Q Vis alsequi possit cogitando, quis æstimando capiat, quantos angores & dolores Dominus Iesu hoc trihorio sit passus usque ad nonam? sed multo minus æstimari poterit amor, quo tanta passus.

Hic certè tam immensus fuit, ut postquam flagris cæsius quinque aut sex millia plagaram accepit, ut Landolphus scribit, paratus tamen fuerit, deniò tandem verberum subire. Si septuaginta pluribus spinis caput coronatus, septem aut septuaginta milibus spinarum cruciari non abnusset. Et ubi trihorium in cruce percuravit usque ad nonam, tribus milibus horarum, inò ad supremum judicium amore nostri crucis tormenta perpeti non recusasset. Amor immensus. Verum tres illæ horæ omni genere angustiarum & dolorum adeò fuerunt opplete, ut trihorium illud rectè nominemus triennium. Quod si divini honoris & nostræ salutis, patiendiique deliderum spectemus, amori tres horulæ partes, momenta tria fuerunt, ut Iacobus Patriarchæ septem anni totidemque alii, iterumque septem ann pro amoris magnitudine dies pauci sunt vissi. Amorem opionis Hebrei longissimè superavit amor Christi, qui extrema omnia passus usque ad nonam.

*Gen. c. 29.
vers. 20.*

No[n]o bono hæ
tanta pas
sus est
Christus.

Sexta demum questio est, Quorum bono hæ tantæ passus est tenebrarum trihorio? Hostium, hoc est, nostro. Si nos omnes, si tota gens humana tribus milibus annorum apud inferos in cruces appensa, ignes assiduos pertulisset, peccati poenas abolere, ac veniam mereri non potuisset, quod potuit Christus trihorio, quo Dimas latro plus didicit in furce, quam Iudas Apostolus in Christi schola. Ex hoc ipso trihorio licebit nobis discere, quod omni vitâ profuturum. Tria potissimum documenta subiectimus.

*I. Crux
Christi nō
ferenda so
lum, sed
usque ad
nonam per
ferenda.*

I. Crux Christi non ferenda solum, sed usque ad nonam perfenda. Diximus aptissimam esse medicinam, principio morbi silentium & quietem. Hic plerique omnes erramus. Cum ægræ nobis est, grandi nimium tumultu æquos iniquos opem poscimus. Longè rectius cum animi tranquillitate ad Deum nos vertemus. *Hac dicit Dominus Deus, clamat Ieremia, si revertamini & quiescatis, salvi eritis in silencio & in se erit fortitudo vestra.* En Christus dolorum plenus absque onus solatio pendebat, manuum pedumque vulnera mole corporis magis ac magis dilatabantur, sole deficiente insolitus frigus augebat corporis cruciatus, horrendæ tenebræ vix aliud quam tormenta summa cogitare permittebant. Tota quidem vita Christi labor merus & dolor fuit, at vero tam acerratis doloribus & mœroribus numquam angebatur, atque illo trihorio. Nihilominus in extremis his angustiis & cruciatibus querulæ voces nullæ audiebantur, tacite fluebant oculis lacryme, uti sanguis vulneribus orabat ipse, totumque trihorium illud oratione consumebat, oratione proorsus validissimâ: tot enim orantibz erant ora, quot vulnera, tot linguae, quot sanguinis guttae. Ad hanc ideam te compone, quisquis es, cum eris in cruce; file, quiesce, ora. *Si revertamini & quiescatis, salvi eritis.* Nos saepe contraria omnia facimus: tumultuamus, fremimus, indignamur, omnem animi tranquillitatem perdimus clamosâ impatientiâ.

II. Christi doloribus indolendum serio. Exiguum est ad hæ auditæ vel lecta die paralæves in doloribus genitum; in auras abit hæ curta pietas, si hunc consensum nihil operis sequatur. Et sunt qui nec ipsi quisidem Soteris multum ingemiscant faxis duriores: de Christi cruciatibus quedam audiunt, & etiam cogitant, fed line senti, sine omni curâ initiationis. Averterunt facies suas à tabernaculo Domini, & præ-ibuerunt dorsum. Non immerito quærit S. Bonaventura: *Quare magis compateris puncture pedu tuu, quam mortuus Domini tu?* Numquid ergo plus diligis pedem tuum quam Dominum tuum? En quot fonticibus fluunt, & cauteria, non illum, sed te, nisi laxum sis lanaria.

Sunt alii qui moventur quidem Christi cruciatibus, & altum ingemiscunt, nigrum hoc tentorium subeunt cum magno sensu, modò cum diuturniore; nam eadem delicia que defiverunt, post pauca hebdomades repetunt inconstantia sanè miserabilis. Ioab dux belli, quod in Regu fastis est, fugit in tabernaculum Domini, & apprehendit cornu altari. Iusus egredi respondet: *Nos egrediar, sed hic moriar;* illuc & mortuus. Ita quisque secum statuat: à cruce Iesu Domini mei nullus hominum, nullus eacodem omnium me avellet; hic moriar. Satis occidi cœnties, quæ peccatis inquinari. Calliopus juvenis sanctissimus pridie paralæves cruci affixus capite inverso, pedibus ad calvum crectis, ut divus Petrus, die frequenti mortuus est. Mater filium ita pendente brachis strinxit eo animi dolore, ut ipso filii complexu obierit. Ita nos Christum sub nigro tentorio crucifixum amplectamur, ut vitis omnibus, suo quisque maximè familiari ac domestico moriamur. Mori melius quam vitus mergi.

III. Exhauriendus Christi calix, ut suum exhaustus Christus usque ad guttam ultimam, usq; ad nonam, tunc. Et certè calix fuit felle confertissimus, cum tamen exhaustus Christus. Potuit dicere, *Consumatum est.* Credibile est quod pii scriptores confessi, adfuisse Angeli huic ultimo actui, qui & primo interfuerunt in horto. Cum ergo Christus pegma ferale ascenderet, figurandus cruci, Angelus eum solatus simili dicto creditur: *Domine, usque ad nonam: tres horulæ restant, & confectum est opus hoc grande.* Expletivit tres horas istas regerimus, aliquid insuper adjectis temporis, ut mensura effet conferta & superfluenus. Nam ante sextam, seu duodecimam noctram affixus est cruci, post nonam, seu nostram tertiam expiravit. Ita calcem hunc felleum, inundantem, plenissimum ebit, perduravit usque ad nonam, & ultra nonam.

Quād nos, cheu! longanimes non sumus, vix callidem ictum sorbillare incipimus, & mox satum sumus; vix pati ordinur, & finem spectamus, omnis more intertristia & acerba impatientissimi. Nos scilicet legem habemus, sed legem quam mundus & caro dñe. Parva penitentias & magnas indulgencias, brevem orationem & longam confabulationem, parum crucis & multum mercedis. O Christiani, durandum & perseverandum est usque ad nonam. Suum cuique patiendi terminum Deus posuit, quem nulli licet transgreedi, suas quisque dolenti horulas habet exatissime dimensas ad unguem; citius finire netas. In cruce permanendum usque ad nonam.

Huc igitur, huc confluant sub nigrum istud tentorium afflitti omnes, & quibuscumque male est, omnes hinc ægri omnes, qui suas horas velut annos Deo ad hoc adnumerant, huc contempti & abjecti, huc patentes & egeni, huc solatii destituti, mœroribus exhausti, curis aut tentationibus dejecti, huc omnes efficiuntur, qui in dolore sunt, hæ omnium ægritudo ad libellam auri appenditur. Hic descendunt miseras humanas omnes.

omnes tolerandas usque ad nonam, usque ad præscri-
ptum ab omni æternitate tempus. Suus cuique finis
à Deo assignatus est. Duas aliqui etiamnum horas
habent, quas in cruce consumant; aliqui sequitur, alii,
sequuntur alii, nonnulli tres quadrantes, quidam
unicum, sua tamen omnibus toleranda crux est usque
ad nonam, ad præstitutum exitum. Quid querimus?
cur dolores ipsi nostros asperamus impatiens? om-
ne malum levius sit tolerando. Nos omnes istud so-
letur, nemini nostrum tres integras superesse horas;
pars trihorum magna jam exhausta est. Aliquis vix
quadrans restat unicus. Quocirca, mei, sustinet hic
& vigilare usque ad nonam. Sustinet cum Christo pro-
pter Christum, & omnis amaror calicis dulcesceret.
Suavis est extrema omnia pati usque ad nonam, quam
ardere sacerdos aeternis.

C A P V T . X I .

Moriens Christo scissum templi velum, aperta
monumenta, ruptæ petræ, mota terra.

Rex David Absalone filio, dum è queru pender,
transfollo, lugubre carmen iterans clamabat vo-
ce magna: *Fili mi Absalon, Absalon fili mi.* Cum Dei Fi-
lius hominum obediensissimus in cruce obiisset, orbe
toto lugubris clamor est auditus. *Luxit & clanguit terra.*
E diversi quatuor locis hec comploratio est orta, è
templo, è tumulis, è petris, è tellure ipsa. De his Mat-
thæus clarissime, *Et ecce, inquit, velum templi scissum est in*
duas partes à summo usq[ue] deorsum, & terra mota est; & petræ
scisse sunt, & monumenta aperta sunt. Hęc quatuor prodia-
gia interitu vitæ testata, hoc capite sunt explicanda;

§. I. Christo moriente scissum templi velum.

Prodigium primum. Velarii sacri scissura. Templū
velut facillum luxi sanctissimum illud Dominici
corporis templum, crucis ariete tam feedè dirutum.
Quod futurū Christus de templo sui corporis prædicens,
Solvit, inquit, templum hoc. Porro Hierosolymæ tem-
pli velum duplex fuit. Exterius unum ante sancta, in-
terioris aliud ante Sancta sanctorum prætensum. Pri-
mū illū expressam mentionem faciens Paulus, *Post*
velamentum autem secundum, inquit, tabernaculum, quod di-
cunt sancta sanctorum. Aristeas fratri Philocratī iter
sum ad Pontificem Eleazarum describens, hoc vel-
lum vocat spectaculum jucundissimum, quo numquam
facile satiari possit, præfert in cūm illud undante ven-
to crispatur. Iosephus ex Hebreis Græcus scriptor,
de Solymæum templum unā cum hoc velamine (quod
Aulæ nominat) depingens, fores habebat aureas, in-
quit, quinquaginta quinq[ue] cubitū altas, sexdecim la-
tas. Ad haec aulæum longitudine pari, hoc est, velum
Babylonici hyacintho & bysso, & coco, & purpura
variatum, mirabil opere factum, neq[ue] contemplatio-
nis expers colorum permixtione, sed velut omnium
rerum imaginem præferens. Cocco enim videbatur
ignem imitari, & bysso terram, & hyacintho aërem,
ac mare purpurā partim quidem coloribus, bysso au-
tem ac purpurā origine: quoniam bysso quidē ter-
ra, mare autem purpuram gignit. Eratque in eo per-
scripta omnis celi ratio, præter signa. Introgressos
autem inferior pars excipiebat, cuius altitudo qui-
dem habebat sexaginta cubitos, & longitudi tota-
dem, latitudi viginti.

Sed utrum è duobus his velis scissum est? Sunt qui
exterius dicunt: sunt qui afferant interius, quod à Mat-
thæi verbis non dissonat: aliqui utrumque laceratum
affirmant, quod Alphonso Salmeroni satis probabile
videtur. Hoc factum simulatq[ue] Dominus Iesvs ani-
mā efflavit: *Et ecce, inquit Matth. velum templi scissum est*
in duas partes à summo usq[ue] deorsum. Diversæ hujus causæ

I. Detestatio sceleris Hebrei tunc cōmisi. Iudeo-
rum mos erat audiens in Deum maledictionibus non
scire; tantum diligere vestem, sed scindere. Ita Caiphas
scidit vestimenta sua dicens: *blasphemavit t. Eternus Pa-*
ter unigenitum suum in cruce mortuum cernens, vela-
rium sacrum veluti vestem suam discidit, testatus tunc com-
hunc suum esse Filium, séque ob cedem illius iratum
detestari facinus in eo jugulando commissum. Quod
si David audita Saulis & Ionathæ regum morte ve-
stem scidit, quantu[m] magis Pater obedientissimi Filii
mortem quodammodo perhorrescens id fecit? *Num- Indic. e. 19.*
quam res talis facta est in Israël. *vers. 30.*

II. Causa, Patefactio mysteriorum sub inv. Alucris
laudentium. Brus omnia erant enigmata, nunc evo-
luta sunt, & in luce posita Nimirum Moyse vultum
tegebat, aliter à Iudeis non aspiciendum: *Tot cere-*
moniæ, ritus, observations, sacrificia, & sacrificioru
differentiæ velut erant quo Christianorum spiritualis

Brita tegebatur, *Omnia in figuris contingebant illis.* Descri-
runt hęc omnia. Venit hora, & nunc est, quando adoratores
adorabunt Patrem in spiritu & veritate. Vix ulla o-
lim mentio celi, iudicij, inerioris vera humilitatis;
pleraque omnia in corporis sensus incurrebant. Nunc
patent Christianis, quæ tecta fuerant Iudeis, Eva-
nuerunt illi. Hieronymus, *Velum templi scissum est, in-*
quit, & omnia legi sacramenta, quæ prius cegebantur, pro-
disi sunt. Corruget Christi Evangelium omnibus ex-
ponendum. Pris & legis cultus & sacrificia sunt ab-
solita, salutis mysteria nemini amplius velanda. Con-
summata sunt hęc omnia. Pater jam arca, quæ con-
tinebat manna. Cena Christi omnibus expolita; pa-
tent tabula. Prophetarum vaticinia; patet Aaronis
virga, Crux Domini. Non jam amplius in atrio
standunt; admittuntur in conspectum Dei. Scissum
est velum, cæd mutavit in spiritum.

CIII. Causa, Recessus gratiæ à Iudeis. Beatus E-
phrem afferit, tunc multis viis & Sancto sanctorum gratiæ à
alib[us] evolare columbam. Iosephus se narrat à sa-
cerdotibus noctu in intimo templo auditum primo
quidem motum ac strepitum, postea verò subitā vo-
cem quæ diceret: *Migremus hinc. Divus Cyril. Op-*
portunitas tunc maxime, inquit, pulcherrima fuerat, ut velum *in Ioan. e. 57.*
templi scinderetur, & lex aperiretur, quando animam pro no-
bis Salvator tradidit: tunc cūm à gratiâ Dei penitus Israël
decidit, resiliens longè ab eā, cūm tanto furore Salvatorem
*suum impie occidit. Idem adstruens Theophylactus, Scis-
Theophyl. in*
sum est velum, inquit, per hoc manifestante Deo, quid grata *Marc.*
Spiritu è templo evolit, & quid Sancta sanctorum omnibus
conficiuntur & manifesta sunt. Quæ Victor Antiochenus *Victor Ant.*
confirmans, Fecit hoc ait, non in templi consumeliam, sed in *in Marc.*
sacerdotum notam. Illi enim, qui diutius in templo diversa-
rentur, indigne erant. Oportebat adhaec vaticinum, quod de
futuri templi desolatione extabat, impleri.

DIV. Causa, Transitus à Iudeis ad gentes, à Syna-
gogā ad Eccleiam, à toto sacrificiis ad unum idq[ue] san-
ctissimum, à sexcentis trédecim legibus, ad unicam dæis ad
cāmque suayissimam Evangelii legem: *Ama Deum,*
& uniuersis legibus satisfecisti. Hunc à Iudeis ad gen-
tes transtutus Christus predicens Læpius, *Auferetur, in-*
quit, à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus ejus. *Matth. e. 21.*
Eccœ relinquetur vobis dominus vestra delecta. *Quandoqui-*
dem ergo Messiam vestrum non tantum abicit sed
eum in super crucifixis, auferetur à vobis etiam Mel-
liæ regnum; calum perdetis, & terram non retinebi-
tis. Irruet Romanus exercitus & templo sacrificiis que
*subversis inumeros ferro trucidabit, ceteros in om-
nes orbis partes disperget. Satis du invitat: estis ad*
pénitentiam, sed quia bonitati divinae contumaci-
ter obsistitis, en transiū ad gentes struimus. Hoc
idem illis in os approbans Paulus: vobis, inquit, *Aster. e. 15.*
oportebat primum loqui verbum Dei, sed quoniam repel- *vers. 46.*
litis